

Una de les primeres expressions que qualsevol estudiant de xinès aprèn és 中国很大，有很多人 (*Zhōngguó hěn dà, yǒu hěnduō rén*), és a dir, que la Xina és molt gran i hi viu molta gent. És una expressió aparentment banal però que copsa, perfectament, la realitat. La Xina és en efecte una massa territorial molt extensa, la qual cosa li atorga una immensa diversitat humana i física, i és un país amb molta gent. En concret, segons les últimes dades oficials—[les del cens del 2010](#)—s'estima que hi viuen uns 1.370 milions de persones. Aquesta xifra majúscula (la Xina és el país més poblat del món... fins que la Índia la superi d'aquí uns anys, [potser el 2028](#)) revela una complexa realitat, la de la gestió pública d'un capital humà de grans dimensions. Les autoritats xineses, en diferents moments de la història, han hagut d'aplicar polítiques concretes per poder controlar i limitar, entre d'altres qüestions, el creixement de la població o la mobilitat interna.

En les properes pàgines miraré de presentar una visió panoràmica de la 'societat xinesa'. Com en tants d'altres conceptes el singular, aquí, pot resultar una trampa. A la Xina hi ha múltiples societats, diferents sistemes d'organització i relació socials. De la mateixa manera que passa en entitats polítiques més petites, hi predomina—hi ha predominat—un discurs concret sobre les formes de relació preferents. Començaré, doncs, per aquí, per explicar com ha evolucionat el model 'ideal' de família xinesa. A continuació exposaré dos dels àmbits en els quals les autoritats de la República Popular de la Xina han intervingut de forma molt activa: la planificació familiar i el repartiment geogràfic de la població.

Estructura familiar tradicional xinesa

Sovint se sol dir que a la societat xinesa la família és una institucional primordial. I no és una afirmació desencertada, tot i que requereix certs matisos. En efecte, el model d'organització social a la Xina durant molts segles va estar vinculat a la institució familiar. Durant el període imperial, que s'estén més de 2.000 anys, la Xina, com tantes d'altres societats premodernes, situava la família al centre de l'organització social. Així es va desenvolupar un ideal familiar, un model al qual calia aspirar, per complir amb les obligacions d'un bon ciutadà. Les arrels ideològiques d'aquest model se situen en el confucianisme i, encara més concretament, en el [neoconfucianisme](#). El confucianisme són el seguit de receptes que va deixar als seus deixebles [el pensador Confuci](#) el segle V aC. Els preceptes de Confuci s'han utilitzat per a legitimar un model d'organització familiar en què l'edat i el gènere esdevenen motius de jerarquització. És important tenir en compte que el model que descriuré a continuació i que, innegablement, ha influït enormement en la societat xinesa, és un model de les elits. Que possiblement en diferents punts del territori i en diferents moments de la història alguns dels aspectes es donaven de forma més o menys intensa. I, a més, cal tenir present que dins d'aquest discurs hegemònic i interessat, s'hi amaguen models alternatius que han quedat amagats en les històries oficials.

El model familiar clàssic i desitjat durant segles es pot definir en tres paraules: [patriarcal](#), [patrilineal](#) i [virilocal](#). La família xinesa tradicional estava organitzada al voltant de relacions jeràrquiques segons generació, edat i gènere. Dins del nucli familiar l'home més vell de la generació més vella era qui tenia la màxima autoritat. El refranyer xinès està ple de proverbis que descriuen aquests ideals de relacions familiars. Per exemple, 国无二君，家无二主 (*Guó wú èr jūn, jiā wú èr zhǔ*), és a dir, 'Un Estat no pot

tenir dos reis, una família no pot tenir dos caps'. Dins del nucli familiar, per tant, les generacions més velles dominaven les generacions més joves, la gent més gran dominava la gent més jove i els homes dominaven les dones. I així ho diu un altre proverbi, 男尊女卑 (*Nán zūn, nǚ bēi*) 'Els homes són a dalt, les dones són a baix'. El model, per tant, era essencialment patriarcal. L'home més vell de la generació més vella gestionava l'economia familiar i manava dins de la llar. Una llar on hi podien arribar a conviure fins a cinc generacions, tot i que aquest model de família molt extensa fos més un ideal que no una realitat.

La descendència preferent era pels mascles i el llinatge es transmetia a través dels mascles. En aquest sistema patrilineal, una línia unia els patriarques amb els seus avantpassats, a qui tota la família en vida rendia culte de forma periòdica. Finalment, la preferència per la convivència de les parelles acabades de casar amb la família del marit convertia el sistema en virilocal o patrilocal. Això vol dir que un cop casats, el marit i la muller anaven a viure a casa el pare. Si la dona era d'un poble veí—i això era molt habitual per evitar casaments entre persones del mateix llinatge—havia d'abandonar la llar i traslladar-se a la casa dels pares del marit. Amb el matrimoni la dona passava a ser integrant de la família del marit i, a partir d'aleshores, havia de rendir culte als avantpassats del seu home. De les dones s'esperava 三从四德 (*Sāncóng Sìdé*), és a dir, '3 obediències i 4 virtuts'. La dona havia d'obeir al seu pare com a filla, al seu marit com a esposa i els seus fills un cop vídua. En el seu comportament, la dona havia de procurar comportar-se de forma moralment correcta, parlar de forma educada, mantenir una actitud i aparença modestes, i treballar de forma diligent.

El model tradicional, que probablement fos molt més freqüent entre les elits que entre les classes camperoles, entra en crisi des de finals del segle XIX i, especialment, a partir de principis del segle XX. Els canvis en el model econòmic i l'entrada de

noves idees al país, porten a posar en qüestió un ideal familiar enormement discriminatori, on les possibilitats de mobilitat social eren nul·les. A més a més, per a molts intel·lectuals el model tradicional d'organització social era una de les causes de l'endarreriment que la Xina percep té respecte les potències europees que arriben al segle XIX. Les crítiques al model familiar també arribaven des de les files comunistes i, així, un cop acaba la Guerra Civil i Mao Zedong surt vencedor, el Partit Comunista Xinès (PCX) posa en marxa tot un seguit de normes que miren de trencar amb el model familiar tradicional.

L'aprovació d'una ambiciosa Llei del Matrimoni l'any 1950 és, possiblement, la causa més clara del canvi en les relacions familiars. El text legal posa les bases del 'nou model familiar'. D'entrada imposa la total igualtat entre sexes i eliminar pràctiques existents prèviament, com la bigàmia, el concubinatge, els compromisos matrimonials entre bebès, l'impediment de tornar-se a casa de les vídues i el pagament de diners o regals lligats a privilegis

del matrimoni. Els marits i les mullers tenen els mateixos drets: per tant igualtat d'estatus dins del nucli familiar, igualtat en la propietat i igualtat en el dret d'heretar. A més a més, tots dos cònjuges tenen dret a demanar el divorci. S'empra la llei per trencar les relacions de subordinació de la dona sobre l'home.

El cineasta italià Michelangelo Antonioni va gravar un documental el 1972 a la Xina que mostra la vida a les unitats de treball i al camp

L'impacte de la llei és dispar al camp i a les ciutats, però en general es pot afirmar que es trenca de forma força clara amb el model en què la família era el centre de l'organització social. De fet, cal entendre el canvis legislatius en un marc més extens. En paral·lel a la Llei de Matrimoni, la Xina inicia als anys 50 dos processos claus: la creació de comunes al camp i l'estructuració de la població urbana en unitats de treball (danwei) a les ciutats. Aquestes dues noves formes d'organització social, vinculades molt estretament a la producció i al món laboral, passen a suplir moltes de les funcions que tenia la família. A les ciutats, per exemple, la vida

gira al voltant de les unitats de treball. L'Estat assigna cada família a una unitat, que és la que s'encarrega de proveir, per exemple, l'habitatge i de garantir molts serveis socials, que abans es proveïen dins del marc familiar. L'arribada del model socialista de producció porta la incorporació de la dona al mercat laboral i, d'aquesta manera, s'eliminen algunes de les bases de la discriminació de gènere que existien anteriorment. El lema oficial durant bona part del maoisme va ser 妇女能顶半边天 (*Fùnǚ néng dǐng bànbiāntiān*), és a dir, 'Les dones sostenen la meitat del cel'. I, malgrat els progressos que van fer les dones, la creació de les *danwei* i de les comunes al camp van crear noves desigualtats.

Retrats fets pels fotògrafs Huang Qingjun i Ma Hongjie Jiadang de quatre famílies xineses, amb totes les seves pertinències.

Font: http://www.798photogallery.cn/EN/photographer/photographer_47.html

Als anys 80, després de les reformes iniciades per Deng Xiaoping, la Xina passa per un nou període de canvi amb la supressió de les comunes i de les unitats de treball. Això sacseja l'organització social. De fet en alguns casos es parla dels canvis socials introduïts a partir de 1978 com una 'segona revolució social'. A les ciutats apareixen noves de relació social. El divorci, que va anar en augment a partir de 1950, amb la Llei de Matrimoni, empodera moltes dones i fa que apareguin nuclis familiars monoparentals. Amb els anys, les relacions familiars a les ciutats s'han anat allunyant dels principis patriarcals i patrilineals, per a crear espais més lliures i dinàmics. Al camp, amb la supressió de les comunes, que organitzaven la producció agrícola, la família torna a agafar força tot i que de forma molt diferent que abans de les reformes de Mao. A més, els canvis en el model econòmic fa que apareguin noves formes de viure en família: dones que viuen soles perquè els marits han emigrat, homes que treballen el camp i dones que treballen la indústria i, per tant, aporten el gruix del salari... No cal confondre, doncs, el model tradicional predominant durant dècades amb la situació present. Avui en dia les famílies rurals presenten múltiples formes, algunes són nuclears, d'altres són extenses, algunes famílies tenen un fill, d'altres en tenen dos o fins i tot tres. I en això hi jugar un paper important el fet que la Xina sigui un estat multinacional.

La diversitat humana i física de què parlàvem abans queda molt clara si examinen les xifres de la composició ètnica de la Xina. Hi ha un grup ètnic majoritat, els han, que suposen més del 80% de la població. La resta, en concret el 8,49%, són els 55 grups ètnics reconeguts. Les minories ètniques ocupen vora el 65% del territori, tot i ser clarament una minoria. Algunes de les minories es concentren en entitats administratives més o menys autònomes (Mongòlia Interior, Xinjiang, Tibet, Guangxi i Ningxia), d'altres conviuen en províncies multinacionals com per exemple Yunnan, Sichuan o Anhui. L'elaboració d'una llista de minories ètniques a la Xina es va fer als anys 50 en base a uns criteris marcats, de fet, per Josef Stalin. Així es va determinar que una minoria ètnica era un grup de persones que comparteixen una història, un territori, una llengua, un mode de vida i una cultura. En alguns casos, a més a més, a la Xina es va considerar la religió com un fet distintiu. I, de fet, la minoria hui només té en comú un punt: que són musulmans. La minoria ètnica més nombrosa són els zhuang, uns 18 milions de persones.

La intrusió del PCX en la vida de les persones durant els anys de Mao ha desaparegut pràcticament del tot a les ciutats xineses i, malgrat encara queden serrells al camp, la llibertat d'acció dins del context familiar a la Xina és avui pràcticament comparable amb la de molts països europeus. La família, com a institució de control social ha perdut força, però es manté la seva rellevància com a proveïdora de serveis socials. És a dir, en virtut del principi confucià de la pietat filial (*xiao*) s'espera dels fills i filles que cuidin dels seus pares i, en cas de ser necessari, dels avis quan es fan grans. La retirada del PCX de la vida privada de la majoria de xinesos té, no obstant, dos peròs. El primer és el control de la planificació familiar. L'estat xinès segueix monitoritzant el nombre de fills que tenen les famílies i això, sobretot al camp, es fa a vegades amb mètodes coercitius. A més a més, l'existència encara del sistema de registre

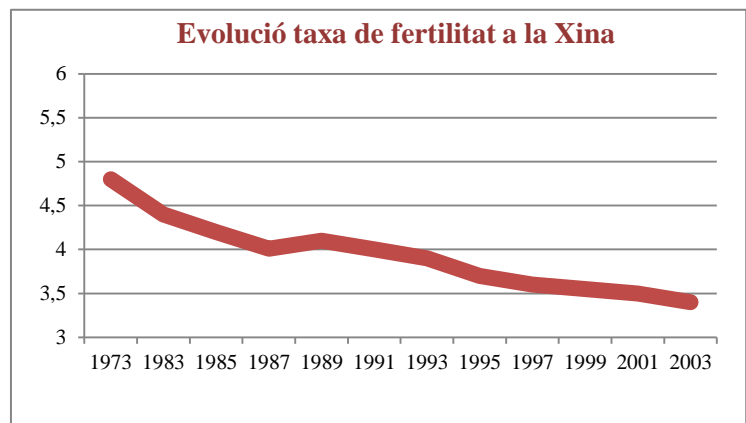
Representants de les minories ètniques amb els seus vestits tradicionals

familiar, el *hukou*, també suposa un control per part de l'estat—cada cop menor—de la ubicació geogràfica de la població.

Demografia i control poblacional

La Xina és el país més poblat del món i així ho ha estat en diferents moments de la història. Actualment, però, la tendència futura és al descens en el nombre total d'habitants abans de finals d'aquest segle XXI. En concret les estimacions que fan els demògrafs diuen que cap a l'any 2030 la Xina arribarà al seu punt més alt en quant a població, superant el 1.390 milions de persones. Les Nacions Unides estimen que, amb les actuals polítiques i condicions demogràfiques, a partir del 2030 la població xinesa començarà a decaure fins arribar als 940 milions de persones el 2100. Aquesta tendència baixista és fruit de múltiples factors. D'una banda hi ha l'indubtable influència dels canvis en l'estructura econòmica, inclosa la incorporació de la dona al mercat de treball, i l'augment en el nivell educatiu. Hi ha una correlació més o menys universal que lliga l'increment en el nivell d'estudis de la població i el descens de la natalitat. Aquests processos van començar ja a finals dels anys 70, abans que no s'implantés l'anomenada 'política del fill únic', una de les mesures més criticades, però també més defensades del PCX. Sense l'aplicació d'aquesta política de restricció del nombre d'infants per parella, es calcula que avui en dia la Xina tindria entre 300 i 400 milions més de persones. Per tant, l'altre factor clau en el control de la població ha estat la intervenció de l'estat en el procés de planificació familiar.

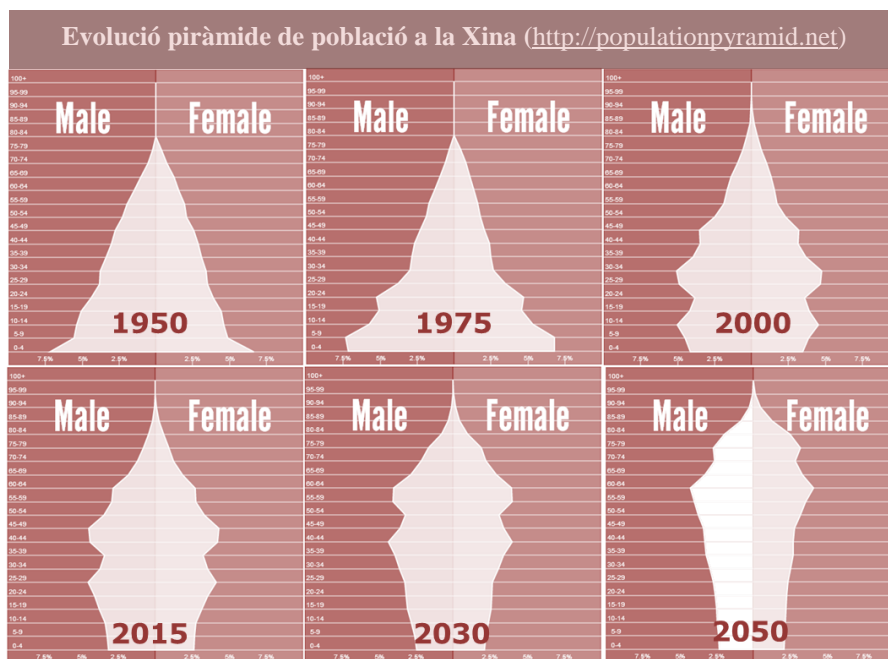
La preocupació per les dimensions poblacionals de la Xina és una qüestió recent. En la Xina imperial i de principis del segle XX era habitual sentir, 多子多福 (*Duō zi duō fú*), és a dir, 'Molts fills, molta felicitat'. L'any 1952, tres anys després de la fi de la Guerra Civil, la població xinesa no arribava als 600 milions de persones. Per a Mao Zedong, el fet de tenir una població de grans dimensions no era un problema, sinó un bé nacional que calia mantenir... tot i que, fins i tot Mao, temia per les altes concentracions de població en algunes regions i que estaven posant molta pressió a la producció agrícola. En el cens de 1964 la població havia augmentat a gairebé 700 milions de persones i les prediccions situaven la xifra en 1.000 milions el 1980. Això porta el primer ministre Zhou Enlai a plantejar, l'any 1971, una primera **fórmula de control dels naixements**. És l'anomenada política *wan xi shao* (晚稀少), és a dir pretenia que les famílies tinguessin els fills més tard, que els tinguessin amb un interval de temps més gran (4 anys) i que en tinguessin menys, a la pràctica es recomanava tenir-ne 2. La campanya va ser un èxit i la taxa de naixements es va reduir fins a un 18 per mil el 1980; una tercera part menys que una dècada abans. Malgrat l'èxit de la política de Zhou, les previsions demogràfiques seguien marcant un increment constant del nombre d'habitants i, per als reformistes, com Deng Xiaoping, això podia posar en perill el creixement econòmic. És en aquest punt que el 1979 s'implanten noves mesures que són el que es coneix com a 'política del fill únic'.

És important tenir present que fins l'any 2001 no hi ha, de fet, una llei específica sobre el control de la natalitat i que, per tant, el que hi ha durant dues dècades és una gran quantitat de recomanacions, normes i ordenances per a regular el procés de planificació familiar. La implantació del sistema es fa de forma desigual i amb diferències entre províncies. Com en d'altres casos, malgrat que les recomanacions i normatives es redacten des del centre de poder, Pequín, la implantació del control de la natalitat es fa en l'àmbit més local. Això ha fet que, en alguns punts del país, els mètodes per assegurar que una comunitat o un poble compleixi les quotes de població hagin estat violents. Activistes com [Chen Guangcheng han denunciat](#) casos d'avortaments i esterilitzacions forçades. La imposició d'una sola criatura per família té, des d'un primer moment, múltiples excepcions, algunes que s'apliquen a tot el territori i d'altres que afecten només a províncies concretes. Per exemple, les minories ètniques tenen dret a més d'un criatura. Això ha fet que mentre el percentatge de població de l'ètnia majoritària han anat disminuint, la de la majoria de minories ha augmentat. També hi ha excepcions per motius polítics, socials, demogràfics, econòmics... I, amb el pas dels anys, se n'han anat introduint de nous. Per exemple, si dos pares són fills únics tenen dret a tenir dues criatures. Per a les famílies complidores amb la 'política del fill únic', l'estat concedeix compensacions en forma de beneficis socials. També existeixen penalitzacions per aquelles famílies que no les respecten. Cada cop més, però, és habitual per aquelles famílies més benestants el pagar les multes corresponents i així poder tenir més d'un fill o filla.

Habitualment es presenta la 'política del fill únic' com una norma de conseqüències negatives i fortament rebutjada per la societat xinesa. En realitat, el suport que té la política en la població sembla ser alta. Un [think tank nord-americà](#), l'any 2008, situava en el 76% el nombre de persones que aprovaven la política. Possiblement la rellevància de l'enquesta pugui ser posada en dubte en l'àmbit rural on l'aplicació de la llei sempre ha estat més contestada. És al camp on encara perviuen certes herències del model familiar imperial, amb la preferència pels hereus davant les púbbles i, per tant, les pràctiques d'infanticidis femenins, tràfic de bebès, compra-venda, avortaments preventius o naixements no registrats. Aquestes pràctiques, que ja existien abans de la implantació del control de la natalitat, han portat a un considerable desequilibri en la ràtio de gènere a la Xina. Actualment es calcula que en el

global de la Xina hi ha 118 homes per cada 100 dones, quan la xifra a Espanya, per exemple, és de 107 homes per cada 100 dones. Aquest desequilibri es plasma en què a la Xina hi ha 30 milions més de xinesos que de xineses per sota de 20 anys i per als quals, [contraure matrimoni, és cada cop més difícil](#). Al mateix temps, el fet que hi hagi menys dones en edat de casar-se els ha portat [a un cert empoderament](#).

Si transformem el control de la planificació familiar a la Xina en

xifres, trobem, per exemple, que el país ha passat d'uns índexs de natalitat del 43'37‰ l'any 1963 a un 12'07‰ l'any 2012. A Espanya l'índex és del 10.2‰, un dels més baixos del món. Segons les dades de

l'Organització per la Cooperació i el Desenvolupament Econòmic (OCDE), Espanya ocupa el lloc 208 del món en el rànquing de països segons l'índex de natalitat. La Xina és al lloc 176. Aquestes dades, a la llarga, voldran dir que la Xina veurà reduïda la seva població jove, al mateix temps que, gràcies a la prolongació de l'esperança de vida, hi haurà més gent per sobre de 65 anys. Aquest doble fenomen, el d'una població que envelleix i un descens de la natalitat, és característic de les societats més industrialitzades i, en el cas xinès, és un fenomen molt més urbà que no rural. El problema que comporta aquesta fet és que s'està incrementat la pressió sobre la població en edat activa per fer-se càrrec de la població més gran. Això és especialment problemàtic a la Xina on no hi ha uns sistemes de pensions públics generalitzats i on, durant dècades, es va confiar el proveïment de serveis com la sanitat, l'educació o la cuida dels ancians a la família primer, després a les unitats de treball i, ara de nou, a les famílies. Per als milions de fills únics a la Xina, els anomenats 'petits emperadors', això suposa una càrrega de futur considerable, tenint en compte la poca participació de l'estat en el proveïment de serveis socials. És habitual referir-se a aquest situació amb la fórmula 4-2-1: és a dir 4 avis, 2 pares i 1 infant... que és qui, seguint els principis de la pietat filial, hauria de fer-se càrrec de 6 persones quan envellissin.

Moviments migratoris, hukou i accés als serveis

Si la política del fill únic es va implementar per controlar la quantitat de població a la Xina, el sistema *hukou* (户口), o de registre familiar, va néixer amb l'objectiu de controlar la ubicació de les persones a la Xina i evitar desequilibris geogràfics fruit de migracions massives. La implantació del registre familiar, com ara explicaré, va servir durant molt de temps el seu objectiu, però ha creat un seguit de problemàtiques que han portat algunes persones a la Xina a demanar-se la reforma o la supressió, tal i com passa amb la política del fill únic. Entre els problemes que genera avui en dia el registre familiar, que ara passo a explicar, hi ha l'accentuació dels desequilibris socials i econòmics entre el camp i la ciutat.

El sistema *hukou* va ser aprovat l'any 1955, després d'anys de debats sobre com fer front a diversos problemes sorgits en els primers anys immediatament posteriors a la proclamació de la RPX. Principalment, a principis dels anys 50, arran del procés d'industrialització que es produeix a les grans ciutats de la costa, hi ha un moviment intensiu de població des del camp fins a les ciutats en busca de feina. Amb una economia encara dèbil, la capacitat de la incipient indústria xinesa d'absorbir grans fluxos de mà d'obra era molt baixa. La precarietat de la vida al camp incrementa la pressió, sobretot dels homes, de marxar i buscar noves oportunitats a les ciutats. Sense feina i sense casa una gran massa de població als marges de la societat, els mangliu (盲流), apareix a les principals zones urbanes. En xifres, l'increment poblacional registrat a les ciutats va ser considerable. L'any 1949 un 10,6% de la població vivia a les ciutats i, el 1956, ja era un 14,6%, això vol dir més de 34 milions de persones. En un primer moment es van provar campanyes de retorn al camp voluntàries a través d'incentius, però no van funcionar.

És així que el Consell d'Estat decideix fer obligatori el registre de tots els residents xinesos i els divideix en dos grups els que viuen en un entorn agrícola (*hukou* rural) i un entorn no-agrícola (*hukou* urbà). El principal objectiu de la mesura era posar límit als fluxos migratoris des del camp cap a la ciutat, a l'hora que es fixava a la població al seu lloc d'origen. A més a més, també hi ha motius econòmics. Amb una població en augment, les ciutats necessitaven de productes agrícoles amb què alimentar-se. I així el PCX decideix, *de facto*, crear dues categories de ciutadans. Els que viuen al camp, a qui no se'ls proveeix cap

servei més enllà dels que es proporcionin els integrants de les comunes entre sí, i els que viuen a les ciutats, assignats a una unitat de treball, que obligatòriament ha d'ofereir uns serveis socials mínims. De fet, les *danwei* i les comunes serveixen per a reforçar el paper del *hukou*. A les ciutats tota la feina era canalitzada per les unitats de treball i, aquestes, només podien donar feina a persones amb *hukou* urbà. Al camp calia el permís del cap de la comuna per poder marxar. A més a més, amb la implantació de quotes mínimes a cada família al camp, si algun dels familiars decidia marxar de forma no oficial, obligava a la resta de la família a produir per ell. La suma de tots aquests processos socials va portar, durant vora 20 anys, que la migració interna a la Xina fos pràcticament inexistent.

A partir dels anys 70 es flexibilitza el sistema i es permet, cada cop més, que persones amb *hukou* rural marxin a les ciutats. En part això es deu a què a les ciutats cada cop hi ha més necessitat de mà d'obra barata que contribueixi al creixement de les noves indústries. El govern allibera els camperols del seu arrelament a la terra, però un cop migrats a les ciutats no els garanteix cap tipus de servei social. Cal entendre que per a poder accedir a serveis com l'educació pública o la sanitat més bàsica a

ciutats com Pequín, Guangzhou, Xangai o Chengdu, les autoritats locals exigeixen un *hukou* urbà i, moltes vegades, de la mateixa ciutat—tot i que, a la pràctica la mobilitat entre nuclis urbans és relativament baixa. D'aquesta manera, malgrat que hi ha incentius per què treballadors del camp marxin a les ciutats a treballar, quan ho fan, esdevenen d'immediat ciutadans de segona categoria. Molts malviuen en dormitoris col·lectius en condicions insalubres i els seus fills i filles es veuen obligats a estudiar en la clandestinitat en escoles específiques per a famílies migrades o pagar quantitats desorbitades per accedir als serveis públics que són pràcticament gratuïts per a les famílies urbanes.

El *hukou* va lligat al lloc de naixement i, encara avui en dia, resulta molt complicat el canvi de registre. Cada any es permet un número limitat de canvis de *hukou* rural a urbà, en un procés que es coneix com *nongzhuanfei* (农转非). Un canvi d'aquesta mena obre les portes a l'ascensió social per a moltes famílies. Es calcula que a l'actualitat hi ha uns 130 milions de persones que viuen a les ciutats i que provenen del camp, la immensa majoria dels quals no disposen d'un registre local. Alguns fa anys, fins i tot dècades, que poden ser a les ciutats i, malgrat haver aconseguit fer-se un espai dins de la societat pateixen la discriminació directa o indirectament. Per exemple en les possibilitats dels seus fills d'accedir a les millors escoles. Recentment el debat sobre la necessitat de reforma del *hukou* ha crescut. Molta població jove lamenta la privació d'oportunitats que suposa, per exemple, no poder fer els exàmens d'accés a la universitat d'una província si no es disposa de *hukou* local. I, en un sistema universitari molt jeràrquic, on l'accés a determinades universitat d'elit marca el futur professional, això crea una profunda divisió, un cop més, entre els joves nascuts a les ciutats i els joves nascuts al camp.

Saber-ne més

- Beltrán, Joaquín. 2003. *Los Ocho Inmortales Cruzan El Mar: Chinos En Extremo Occidente*. Biblioteca De China Contemporánea 11. Barcelona: Edicions Bellaterra.
- Dutton, Michael Robert, ed. 1998. *Streetlife China*. Cambridge Modern China Series. Cambridge: Cambridge University Press.
- Fisac Badell, Taciana, and Steve Tsang, ed. 2000. *China en transición: sociedad, cultura, política y economía*. Barcelona: Ediciones Bellaterra.
- Golden, Seán. 2013. *China En Perspectiva*. Barcelona: Edicions Bellaterra.
- Starr, John Bryan. 2010. *Understanding China: a guide to China's economy, history, and political culture*. New York: Hill and Wang.
- Stockman, Norman. 2000. *Understanding Chinese Society*. Cambridge: Polity Press.
- Zang, Xiaowei, ed. 2011. *Understanding Chinese society*. New York: Routledge.